

NỘI DUNG BÀI HỌC TUẦN 4 - NGỮ VĂN 6

Tiết: 13, 14

NÓI VÀ NGHE

THẢO LUẬN NHÓM NHỎ VỀ MỘT VẤN ĐỀ CẦN CÓ GIẢI PHÁP THỐNG NHẤT

1. Các bước tiến hành thảo luận:

Bước 1: Chuẩn bị

- Thành lập nhóm và phân công công việc.
- Chuẩn bị nội dung buổi thảo luận.
- Thống nhất mục tiêu và thời gian của buổi thảo luận.

Bước 2: Thảo luận

- Trình bày ý kiến
- Phản hồi các ý kiến
- Thống nhất giải pháp

2. Thực hành: Thảo luận nhóm:

- Cần làm gì để hình thành thói quen đọc sách?
- Trình bày một số giải pháp để giúp nhau tiến bộ trong học tập.
- Nêu những phương pháp hiệu quả để hoàn thành việc học bài, làm bài trước khi đến lớp.
- Học môn Ngữ văn thế nào cho hiệu quả?
- Bạn có thể làm gì để xây dựng nếp sống văn minh, lịch sự trong trường học?

Tiết: 15

ÔN TẬP

1. Tóm tắt nội dung chính của ba văn bản truyền thuyết

Văn bản	Nội dung chính
Thánh Gióng	<ul style="list-style-type: none">- Vào thời vua Hùng Vương thứ sáu, ở làng Gióng, có hai vợ chồng ông lão chăm chỉ, tốt bụng và ao ước có một đứa con.- Một hôm, bà vợ ra đồng thấy một vết chân to, bà liền ướm thử. Bà có mang và sinh ra Gióng. Tuy Gióng đã lên ba nhưng vẫn không biết nói, biết cười.- Giặc Ân xâm lược nước ta, vua sai sứ giả rao tìm người tài cứu nước. Nghe tiếng rao, Gióng liền nói được và ngỏ lời xin đi đánh giặc. Vua cho mang ngựa sắt, roi sắt, giáp sắt đến. Gióng vươn vai cao hơn trượng, phi ngựa xông vào trận. Roi sắt gãy, Gióng nhổ tre bên đường đánh giặc. Giặc tan, Gióng phi ngựa lên đỉnh núi, cởi bỏ áo giáp sắt, cả người lẫn ngựa từ từ bay về trời.

	<ul style="list-style-type: none"> - Vua nhớ công ơn, cho lập đền thờ.
<p>Sự tích Hồ Gươm</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Giặc Minh đô hộ nước ta, nghĩa quân Lam Sơn nổi dậy nhưng thất bại. Long Quân quyết định cho mượn gươm thần. - Lê Thận đi đánh cá, ba lần kéo lưới đều thấy lưỡi gươm, bèn mang về nhà. - Lê Lợi đến nhà Lê Thận, thấy lưỡi gươm phát sáng, cầm lên xem. - Lê Lợi thua trận, chạy vào rừng, tình cờ bắt được chuôi gươm. - Lê Lợi gặp lại Lê Thận, kể lại chuyện, hai người đem gươm và chuôi tra vào nhau thì thấy vừa như in. Lê Thận cùng tướng lĩnh nguyện một lòng phò Lê Lợi cứu nước. Từ đó nghĩa quân nhanh chóng quét sạch giặc ngoại xâm. - Đất nước thanh bình, Lê Lợi lên làm vua, Long Quân sai Rùa Vàng đòi lại gươm thần. - Vua trả gươm, từ đó hồ Tả Vọng mang tên Hồ Gươm hay hồ Hoàn Kiếm.
<p>Bánh chưng, bánh dày</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hùng Vương thứ sáu về già muốn truyền ngôi cho người con nào tài giỏi. - Các hoàng tử đua nhau làm cỗ thật hậu, riêng Lang Liêu được thần mách bảo, dùng gạo làm hai thứ bánh dâng vua. - Vua cha chọn bánh của Lang Liêu để tế trời đất cùng Tiên Vương và nhường ngôi cho chàng. - Từ đó nước ta có tục làm bánh chưng, bánh dày vào ngày Tết.

2. Sự kiện, chi tiết đặc sắc, đáng nhớ

Nội dung	Thánh Gióng	Sự tích Hồ Gươm	Bánh chưng, bánh giầy
<p>Sự kiện, chi tiết</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gióng cất tiếng nói đầu tiên là tiếng nói đòi đi đánh giặc. - Cả dân làng góp gạo nuôi Gióng. - Gióng lớn nhanh như thổi, vươn vai trở thành tráng sĩ. - Roi sắt gãy, Gióng nhổ tre bên đường đánh giặc. - Giặc tan, Gióng cười 	<ul style="list-style-type: none"> - Khi tra chuôi gươm vào lưỡi gươm thì vừa như in. - Rùa Vàng đòi gươm. 	<ul style="list-style-type: none"> - Lang Liêu được thần báo mộng, lấy gạo làm bánh lễ Tiên Vương.

	ngựa bay về trời.		
Lí do lựa chọn	Những chi tiết trên thể hiện được ý nghĩa, nội dung, chủ đề của truyện: Thánh Gióng là hình tượng người anh hùng đầu tiên, tiêu biểu cho lòng yêu nước, cho ý thức đánh giặc cứu nước của nhân dân ta.	<ul style="list-style-type: none"> - Chi tiết tra chuôi gươm vào lưỡi gươm cho thấy đó là sự thống nhất sức mạnh, ý chí của cả dân tộc, cuộc chiến đấu này là thuận theo ý trời. - Chi tiết Rùa Vàng đòi gươm mang nhiều ý nghĩa: giải thích tên gọi Hồ Gươm, đánh dấu và khẳng định chiến thắng hoàn toàn của nghĩa quân Lam Sơn và tư tưởng yêu hoà bình của nhân dân ta. 	Chi tiết tưởng tượng này có ý nghĩa đề cao lao động, đề cao trí thông minh sáng tạo của con người.

3. Khi đọc một văn bản truyền thuyết, cần lưu ý những đặc điểm của thể loại này:

- Là loại truyện dân gian kể về các nhân vật và sự kiện có liên quan đến lịch sử thời quá khứ.

- Nhân vật trong truyện là con người, loài vật, đồ vật được nhân hoá. Nhân vật thường có các đặc điểm khác lạ về lai lịch, phẩm chất, tài năng; thường gắn với sự kiện lịch sử và những nhân vật có công lớn đối với cộng đồng, được cộng đồng truyền tụng, tôn thờ.

- Cốt truyện là chuỗi các sự việc được sắp xếp theo một trình tự nhất định, có liên quan chặt chẽ với nhau. Truyện thường xoay quanh công trạng, kì tích của nhân vật mà cộng đồng truyền tụng; thường sử dụng các yếu tố kì ảo, hoang đường nhằm thể hiện tài năng, sức mạnh của nhân vật.

- Truyện thể hiện thái độ, tình cảm và cách đánh giá của nhân dân đối với các sự kiện, nhân vật lịch sử.

4. Khi tóm tắt một văn bản bằng sơ đồ, cần lưu ý:

- Bước 1: Cần đọc kĩ văn bản cần tóm tắt, xác định văn bản gồm mấy phần hoặc mấy đoạn, mối quan hệ giữa các phần đó. Tìm từ khoá và ý chính của từng phần hoặc đoạn. Từ đó xác định nội dung chính của văn bản và hình dung cách vẽ sơ đồ.

- Bước 2: Tóm tắt văn bản bằng sơ đồ, dựa trên số phần hoặc số đoạn, xác định số ô hoặc số bộ phận cần có trong sơ đồ. Chọn cách thể hiện sơ đồ tốt nhất.

- Bước 3: Kiểm tra lại sơ đồ đã vẽ, xem các ý chính của văn bản đã đủ và rõ chưa, cách thể hiện về các phần, đoạn, ý chính và quan hệ giữa chúng đã phù hợp chưa.

5. HS tự làm

Tiết: 16, 17

BÀI 2: MIỀN CỔ TÍCH

A. Tìm hiểu tri thức đọc hiểu (SGK/ 37, 38)

B. Đọc và thực hành tiếng Việt:

VĂN BẢN 1: SỌ DỪA

I. Chuẩn bị đọc

II. Trải nghiệm cùng văn bản

1. Kể tóm tắt các sự việc chính:

2. Bố cục văn bản: 3 phần

Phần 1: Từ đầu → “đặt tên cho nó là Sọ Dừa”: Sự ra đời của Sọ Dừa.

Phần 2: Tiếp theo → “cảnh đảo hoang vắng”: Những thử thách của Sọ Dừa.

Phần 3: Còn lại: Hạnh phúc của Sọ Dừa.

III. Suy ngẫm và phản hồi

1. Sọ Dừa thuộc kiểu nhân vật: người mang lột vật.

2. Sắp xếp các sự việc theo đúng trình tự xảy ra trong truyện:

a. Bà mẹ đi hái củi, uống nước trong sọ dừa rồi có mang, sinh ra Sọ Dừa dị hình dị dạng.

b. Sọ Dừa xin đi chăn bò ở nhà Phú Ông để phụ giúp mẹ già.

c. Ở nhà Phú Ông, Sọ Dừa gặp được cô Út và kết hôn với cô, trút bỏ lột xấu xí.

d. Sọ Dừa chăm lo học hành, đỗ trạng và đi sứ.

đ. Hai người chị hại em, đẩy vợ Sọ Dừa xuống biển.

e. Nhờ làm theo lời dặn của chồng, người vợ thoát nạn và sống trên đảo hoang.

g. Sọ Dừa đi sứ về, hết sức vui mừng khi gặp lại vợ trên đảo.

h. Hai người chị xấu hổ bỏ đi biệt xứ.

=> Nhận xét cách sắp xếp thứ tự các sự việc trong truyện cổ tích nói chung và “Sọ Dừa” nói riêng: Cách sắp xếp các sự việc trong truyện phải theo thứ tự trước sau, tức là sự việc nào xảy ra trước kể trước, sự việc nào xảy ra sau kể sau và phải nêu rõ được các yếu tố:

* Ai làm, làm cái gì, làm khi nào, làm ở đâu?

* Câu chuyện chủ yếu kể về ai?

* Câu chuyện xảy ra ở đâu, khi nào?

* Có những sự việc nào đã xảy ra xoay quanh nhân vật chính? Nhân vật chính xung đột với ai/ về điều gì? Nhân vật chính đã làm gì để vượt qua thử thách ấy? Câu chuyện kết thúc ra sao?

3. Phẩm chất của Sọ Dừa:

- Chăn bò rất giỏi.
- Có tài thổi sáo.
- Lo đủ sính lễ cưới vợ.
- Kiên trì học hành, thi đỗ trạng nguyên.
- Lo lắng cho vợ; dự đoán, đề phòng trước những thử thách.

→ Chăm chỉ, chịu khó, không sợ gian khổ, biết giúp đỡ mẹ; tự tin vào bản thân; giỏi giang, thông minh; thủy chung, ngay thẳng.

4. Chi tiết kỳ ảo:

- Sự ra đời của Sọ Dừa (bà mẹ mang thai sau khi uống nước trong sọ dừa, hình dáng của Sọ Dừa).

- Sọ Dừa chăn bò giỏi, thổi sáo hay.
- Chàng chuẩn bị đủ sính lễ; biến thành chàng trai khôi ngô.
- Vợ Sọ Dừa thoát khỏi bụng cá, sống sót.
- Gà trống gáy thành tiếng người.

→ Ý nghĩa của các chi tiết hoang đường, kỳ ảo:

- Làm cho câu chuyện hay hơn, ly kỳ, hấp dẫn.
- Thể hiện ước mơ của nhân dân: con người có được khả năng kỳ diệu; người bất hạnh được bù đắp; người tốt sẽ được hưởng hạnh phúc.

5. Đề tài: Ngoại hình và phẩm chất bên trong của con người.

6. Chủ đề:

Thể hiện ước mơ của nhân dân về sự công bằng xã hội: Những người thiệt thòi, bất hạnh, tốt bụng sẽ được hưởng hạnh phúc; những kẻ ác, tham lam sẽ bị trừng trị.

7. Bài học:

Khi nhìn nhận, đánh giá con người chúng ta không nên chỉ nhìn vẻ bề ngoài mà cần tìm hiểu, coi trọng phẩm chất bên trong của họ.

* Tìm một số nhân vật (trong truyện cổ tích hoặc trong thực tế cuộc sống) có nét tương đồng với nhân vật Sọ Dừa.

- Chàng Cóc (trong truyện "Lấy chồng Cóc").
- Hoàng tửẾch (trong truyện cùng tên).

* Dặn dò:

- Chuẩn bị bài: “Em bé thông minh”.
- Ôn bài để tuần 5 kiểm tra thử.
- Chuẩn bị: kiểm tra thường xuyên (tuần 6).